

A számviteli törvény EU-irányelvhez kapcsolódó változásai 2015-ben – nyári koktél



Hírlevelünkben áttekintjük a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény („Szt.”) főbb módosításait, melyek a 2013/34/EU irányelv („EU-irányelv”) magyar jogrendbe való átültetését szolgálják. A Szt. előírásait módosító 2015. évi CI. törvényt 2015. július 3-án hirdették ki. A módosítások a 2016. január 1-jétől induló üzleti évtől alkalmazandóak, korábbi alkalmazás nem megengedett.

Beszámoló-készítési értékhatárok

Emelkednek az egyszerűsített éves beszámoló-készítés értékhatárai:

- mérlegfőösszeg: 1 200 millió Ft (eddig: 500 millió Ft)
- éves nettó árbevétel: 2 400 millió Ft (eddig: 1 000 millió Ft)
- átlagosan foglalkoztatottak száma: 50 fő (eddig: 50 fő)

A módosítás szerint közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó nem készíthet egyszerűsített éves beszámolót.

Emelkednek a konszolidált éves beszámoló-készítés értékhatárai is:

- mérlegfőösszeg: 6 000 millió Ft (eddig: 5 400 millió Ft)
- éves nettó árbevétel: 12 000 millió Ft (eddig: 8 000 millió Ft)
- átlagosan foglalkoztatottak száma: 250 fő (eddig: 250 fő)

[Szt. 9. § (2)-(3), 117. § (1)]

Kapcsolati viszonyokra vonatkozó fogalmak

Ahhoz, hogy egy gazdasági társaság társult vállalkozásnak minősüljön, feltétel, hogy a befektető jelentős tulajdoni részesedéssel rendelkezzen, és mértékadó befolyást gyakoroljon.

A jelentős tulajdoni részesedést új fogalomként így definiálja a törvény: „más vállalkozások tőkéjében való, értékpapírban megtestesülő vagy más módon meghatározott jog, amelynek célja az említett vállalkozással való tartós kapcsolat kialakítása révén hozzájárulás annak a vállalkozásnak a tevékenységéhez, amelyik e jogok birtokosa; és amely részesedés mértéke a 20 százalékot meghaladja.”

Új szabály, hogy az éves beszámoló mérlegében külön soron kell kimutatni – a fenti fogalomnak megfelelő – jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással kapcsolatos tartós részesedést, értékpapírok között kimutatott részesedést, tartósan adott kölcsönt, forgóeszközök között kimutatott követelést, hátrasorolt, tartós és rövid lejáratú kötelezettséget.

Változik az egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozás fogalma is: az a gazdasági társaság, amelyben a vállalkozó nem rendelkezik jelentős tulajdoni részesedéssel, és amely nem minősül leányvállalatnak, közös vezetésű vállalkozásnak vagy társult vállalkozásnak.

Szűkül a kapcsolt vállalkozás fogalma: az anyavállalat, a leányvállalat és a közös vezetésű vállalkozás minősül kapcsolt vállalkozásnak. A társult vállalkozás az eddigiektől eltérően már nem minősül kapcsolt vállalkozásnak.

[Szt. 3. § (2) 4., 4a., 5., 7. és 9. pont]

Üzleti vagy cégérték fogalma

Az eddigi szabályoktól eltérően az egyedi beszámolóban nem mutatható ki üzleti vagy cégérték, negatív üzleti vagy cégérték akkor, amikor egy gazdálkodó egy másik társaságban lévő részesedésszerzés során minősített többséget biztosító befolyást szerez. Az új szabály szerint már csak akkor keletkezhet üzleti vagy cégérték, negatív üzleti vagy cégérték az egyedi beszámolóban, ha a cégvásárlás az eszközök és kötelezettségek tételes állományba vételével történik. Ezzel összhangban a részesedés bekerülési értékének a vásárláskor fizetett ellenérték (vétélár) tekintendő. Az átmeneti rendelkezés eredményeként a 2016. évben induló üzleti év nyitó adatai között nyilvántartott és – az új szabály szerint – ki nem mutatható üzleti vagy cégérték, negatív üzleti vagy cégérték könyv szerinti értékével a kapcsolódó részesedés 2016. üzleti évi nyitó értékét kell módosítani.

[Szt. 3. § (5) 1. és 2. pont, 49. § (3), 141. § (9), 177. § (46)]

Üzleti vagy cégérték

A Szt. módosítása szerint az üzleti vagy cégértéket legalább 5 év, de legfeljebb 10 év alatt lehet leírni, amennyiben ezek hasznos élettartamát nem lehet megbecsülni.

A módosítás nem írja elő, hogy kell-e, illetve ha kell, akkor milyen ütemezésben kell értékcsökkenést elszámolni az olyan üzleti vagy cégértékek esetében, amelyek a módosítás előttről származnak, de a módosítás után is a könyvekben maradhatnak. Felmerül a kérdés, hogy:

- szükséges-e elkezdni az értékcsökkenési leírást az eddig még nem értékcsökkentett eszközöknél, illetve
- szükséges-e módosítani az értékcsökkenési leírást, ha a módosítás hatálybalépésekor a már korábban is értékcsökkentett eszközöknél a hátralévő hasznos élettartam hosszabb, mint 10 év.

Megszűnik az üzleti vagy cégértékre elszámolt terven felüli értékcsökkenés visszairásának lehetősége.

A negatív üzleti vagy cégértékként kimutatott halasztott bevételt a cégvásárlást követő legalább 5, de legfeljebb 10 év alatt lehet az egyéb bevételekkel szemben megszüntetni. Az eddigi szabály szerint erre 5 év vagy ennél hosszabb idő alatt kerülhetett sor.

[Szt. 45. § (4), 52. § (1), (4), 53. § (3)]

Eredménykimutatás típusai

Megszűnik az eredménykimutatás eddigi „B” típusa (amit jellemzően a társaságok eddig sem használtak), és csak az „A” típus alkalmazható. Ezen belül továbbra is választhat a gazdálkodó az összköltség-eljárás vagy a forgalmiköltség-eljárás között.

[Szt. 71. § (2)]

Eredménykimutatás tételei

Megszűnik a rendkívüli eredmény és ennek megfelelően a szokásos vállalkozási eredmény kategóriája. A rendkívüli eredmény tartalmát a továbbiakban jellegüknek és tartalmuknak megfelelően az egyéb bevételek és az egyéb ráfordítások, illetve a pénzügyi műveletek bevételei és a pénzügyi műveletek ráfordításai között kell kimutatni. További változás, hogy amelyik tételnél értelmezhető, ott nettó módon a nyereséget vagy a veszteséget kell előjelének megfelelően a bevételek vagy ráfordítások között kimutatni.

Változnak a pénzügyi műveletek eredményének tételei, illetve változik azok megnevezése. Változik többek között a következő tételek besorolása:

A részesedések eladásának árfolyamvesztését a befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése eredménykimutatás-sor helyett külön eredménykimutatás-soron kell kimutatni a részesedésekből származó ráfordítások, árfolyamvesztések soron.

A részesedések, értékpapírok, bankbetétek, tartósan adott kölcsönök értékvesztéseként kell kimutatni a tartósan adott kölcsönök elszámolt értékvesztését is, csökkentve azt a korábban leírt értékvesztései visszairt összegével. Az eddigi szabályok szerint az adott kölcsön értékvesztését az egyéb ráfordítások, míg annak visszairását az egyéb bevételek között kellett kimutatni.

[Szt. 77. §, 81. §, 83. §-86. §, 87. § (1)]

Osztalék

Osztalék a szabad eredménytartalékból fizethető, és azt az osztalék jóváhagyásáról szóló határozat időpontjában kell elszámolni az eredménytartalékkal szemben az osztalékot juttató társaságnál. Az eddigi szabályok szerint osztalék a szabad eredménytartalékkal kiegészített adózott eredményből volt fizethető, és az osztalékot arra az üzleti évre kellett



elszámolni, amelynek a beszámolója alapján az osztalékot jóváhagyták. Ezzel összhangban megszűnik a mérleg szerinti eredmény kategóriája, és így az eredménykimutatás utolsó sora az adózott eredmény lesz.

Az osztalékfizetési korlát, a jegyzett tőkén felüli vagyoni fedezet (a saját részvény visszavásárlása és a jegyzett tőke saját tőke más elemei terhére történő emelése esetén) számításánál a pozitív értékelési tartalékot csökkentő tételként kell figyelembe venni, a negatív értékelési tartalékkal azonban a saját tőke nem korrigálható.

A Szt. módosítása alapján nem egyértelmű, hogy az osztalékban részesülő gazdálkodó kimutathatja-e a járó osztalékot az üzleti évben, ha az osztalékról szóló határozat csak a fordulónap után, a mérlegkészítés időpontjáig születik meg. A bizonytalanságot a következő két előírás együttes értelmezése okozza. Egyrészt a módosítás szerint a kapott (járó) osztalék és részesedés az adózott eredmény felosztásáról szóló határozat alapján járó összeg, amennyiben az a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. Másrészt az osztalékfizetési korlát számításánál saját tőkét növelő tételként figyelembe vehető az előző üzleti évi beszámolóban még nem szereplő, de a tárgyévben a mérlegkészítés időpontjáig elszámolt kapott (járó) osztalék összege.

[Szt. 35. § (7), 39. § (3)-(5), 40. § (1), 40/A. § (7), 84. § (1)]

Mérleg és eredménykimutatás előző évi adata

A fenti pontokban ismertetett változásoknak megfelelően változnak a mérleg és az eredménykimutatás tételei, illetve azok tartalma. A 2016. üzleti évről készített beszámolóban a mérleg és eredménykimutatás előző üzleti évi adatait az új séma részletezettségének megfelelően átrendezve kell bemutatni.

[Szt. 177. § (45), 1.-6. számú melléklet]

Számviteli politika, kiegészítő melléklet és üzleti jelentés tartalma

Bővül a számviteli politika tartalma. Éves beszámoló esetén bővül a kiegészítő mellékletben közzeendő és az üzleti jelentésben bemutatandó információk köre, míg egyszerűsített éves beszámoló esetén jellemzően szűkül a kiegészítő mellékletben közzeendő adatok köre.

[Szt. 14. § (4), 88. § - 96. §]



Egyéb változások

- A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó nagyságrend –Szt. 155. § (3) – alapján nem mentesülhet a könyvvizsgálati kötelezettség alól. [Szt. 155. § (5) f)]
- Módosul a könyvvizsgálói jelentés tartalma az üzleti jelentéssel és a vállalatirányítási nyilatkozattal kapcsolatban. [Szt. 156. § (5) h)-j)]
- A nyersanyag-kitermelő iparágban működő vagy a természetes erdők fakitermelésével foglalkozó vállalkozó, illetve anyavállaltnak minősülő vállalkozás évente a kormányok részére fizetett összegekről szóló egyedi, illetve összevont jelentést köteles készíteni, ha a vállalkozó közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak minősül, vagy mutatói meghaladják a megadott értékhatárokat, és egyébként nem mentesíthető. [Szt. 134/A. § - 134/C. §]

Végszó

Hírlevelünk a szokásostól eltérően elsősorban nem kérdéseket vetett fel, hanem összefoglalta a számviteli törvény lényegesnek vélt módosításait. A hírlevél terjedelmi okokból nem vállalkozott a változások, illetve az új szabályok teljes körű bemutatására, ezért az új, illetve a módosult szabályok teljes megértéséhez szükséges lehet a jogszabályok és az EU-irányelv ismerete. Amennyiben a jogszabály-módosítások kapcsán kérdések merültek fel Önökben, javasoljuk, hogy keressék meg adó- vagy számviteli tanácsadójukat, vagy bennünket.

Kapcsolat

Boros Judit
Partner

T: +36 1 887 7196

Kajtár László
Partner

T: +36 1 887 7324

KPMG Hungária Kft.

Váci út 31. H-1134 Budapest

E: kerdojelek@kpmg.hu

Rakó Ágnes
Igazgató

T: +36 1 887 7438

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

© 2015 KPMG Hungária Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez ("KPMG International"), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.